

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku P.K.
przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w W.
o wznowienie postępowania,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 sierpnia 2018 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 listopada 2017 r., sygn. akt III AUa [...] /16,

I. oddala zażalenie

II. przyznaje adwokat J.M.-K. od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w [...] tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu w postępowaniu zażaleniowym 240 zł (dwieście czterdzieści) podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 15 listopada 2017 r. odrzucił skargę wnioskodawcy P.K. o wznowienie postępowania.

Skarga z dnia 31 grudnia 2015 r. dotyczyła prawomocnie zakończonego w dniu 10 października 2012 r. postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] Wnioskodawca powołał się na „nowe dowody istniejące w dniu wydania

orzeczenia". W uzasadnieniu skargi podniósł, że wystąpiły u niego dolegliwości opisane w badaniu lekarskim z dnia 16 sierpnia 2004 r. i dopiero w chwili obecnej ostatecznie udało się wykazać w badaniu obrazowym metodą SPECT prawdziwość zgłaszanych przez wnioskodawcę dolegliwości. Jest to dowód, z którego odwołujący się nie mógł skorzystać w powyższym postępowaniu. Ponadto, jak podał, w trakcie szczegółowych badań okulistycznych wskazano, że występuje u niego niedotlenienie drugiego nerwu wzrokowego jako jedna z przyczyn zaburzeń widzenia, na które się skarżył. Powyższy wynik badania SPECT ma, zdaniem skarżącego, wpływ na ocenę stanu zdrowia dokonywaną przez lekarzy badających go dotychczas. Stąd wniosek o wznowienie postępowania i zmianę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska ubezpieczonego. Wskazał, że skarga o wznowienie postępowania według art. 403 § 2 *in fine* k.p.c. uzależniona jest od łącznego zaistnienia trzech przesłanek: po pierwsze - wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych faktów lub dowodów, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane; po drugie, możliwości ich wpływu na wynik sprawy oraz po trzecie, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. Podstawę wznowienia mogą stanowić tylko okoliczności faktyczne, które istniały w czasie trwania prawomocnie zakończonego postępowania. Innymi słowy, nie stanowią jej okoliczności faktyczne, które nastąpiły dopiero po chwili istotnej dla oceny czasowych granic prawomocności. Także w przypadku środków dowodowych, które mają stanowić podstawę wznowienia, konieczne jest, aby istniały one przed uprawomocnieniem się zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Apelacyjny zważył, że w niniejszej sprawie skargę o wznowienie postępowania P.K. uzasadniał uzyskaniem nowego dowodu istniejącego, jak podał, w dniu wydania orzeczenia i wskazującego na dolegliwości opisane w badaniu lekarskim z 16 sierpnia 2004 r., co ma wpływ na ocenę stanu zdrowia dokonywaną przez lekarzy badających go w tym postępowaniu i dopiero w chwili obecnej ostatecznie udało się wykazać w badaniu obrazowym metodą SPECT, prawdziwość zgłaszanych przez wnioskodawcę dolegliwości - jest to zatem, zdaniem skarżącego, dowód, z którego nie mógł skorzystać w postępowaniu.

W odniesieniu do tak sformułowanej i uzasadnionej skargi, Sąd Apelacyjny stwierdził, że wskazane przez wnioskodawcę podstawy wznowienia nie wypełniają przesłanek określonych w art. 403 § 2 k.p.c. i nie występują w rzeczywistości ustawowe podstawy do wznowienia postępowania. Nowy dowód, na który w uzasadnieniu skargi powołuje się ubezpieczony to wynik badania przepływu krwi w mózgu, które zostało wykonane w dniu 30 września 2015 r., a zatem po upływie przeszło 3 lat od wydania wyroku Sądu Apelacyjnego w postępowaniu, którego wznowienia wnioskodawca żąda. Nie ma zatem żadnych wątpliwości, że nie jest to dowód, który istniał przed uprawomocnieniem się zaskarżonego orzeczenia, a nie został w tym postępowaniu powołany bez winy strony mimo, że mógł mieć wpływ na wynik sprawy. Jest to bowiem zupełnie nowy dowód, powstały w 2015 r., po ponad trzech latach od uprawomocnienia się wyroku w sprawie, której wznowienia wnioskodawca żąda.

Sąd odwoławczy stwierdził też, że wskazane w tym dokumencie dolegliwości wnioskodawcy, jak sam skarżący podniósł, były przez niego w powyższym postępowaniu podnoszone i były opisane w badaniu lekarskim z 16 sierpnia 2004 r. Nie są to zatem nowe okoliczności, o których mowa w art. 403 § 2 k.p.c., bowiem fakty te były powoływane przez ubezpieczonego w poprzednim postępowaniu i były poddawane ocenie biegłych sądowych lekarzy specjalistów oraz sądu orzekającego.

W odniesieniu do twierdzenia skarżącego, iż „dopiero w chwili obecnej ostatecznie udało się wykazać w badaniu obrazowym metodą SPECT, prawdziwość zgłaszanych przez niego dolegliwości” Sąd Apelacyjny odwołał się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 18 lutego 2016 r., II UZ 48/15, OSNP 2017 nr 8, poz. 104. Podano w nim, że podstawy wznowienia postępowania w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy nie stanowi jakiegokolwiek zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia ubezpieczonego, powstałe po prawomocnym zakończeniu postępowania, lecz tylko takie zaświadczenie, które potwierdza rozpoznanie schorzenia nieznanego wcześniej i nieocenianego przez biegłych lekarzy w zakończonym postępowaniu, ze wskazaniem, że istniało ono w czasie mającym znaczenie dla oceny uprawnień do renty w tym postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.). Kierując się tym wskazaniem, Sąd odwoławczy podniósł, że

przedmiotowy wynik badania przepływu krwi w mózgu, wykonany w dniu 30 września 2015 r., nie potwierdza rozpoznania schorzenia wnioskodawcy nieznanego wcześniej ze wskazaniem, że istniało ono w czasie mającym znaczenie dla oceny uprawnień wnioskodawcy do renty w postępowaniu, którego wznowienia żąda. Zatem analizowany dowód również pod tym kątem, nie pozwala na zakwalifikowanie go w kategorii spełnionej przesłanki ustawowej z art. 403 § 2 k.p.c.

Zażalenie złożył ubezpieczony. Uznał, że doszło do uchybienia:

- art. 403 § 2 k.p.c. poprzez odrzucenie skargi ubezpieczonego pomimo wskazania, że dopiero specjalistyczne badanie obrazowe metodą SPECT wykonane w dniu 30 września 2015 r. obrazuje okoliczności podnoszone w poprzednim postępowaniu, a zatem okoliczności te są istniejące, aczkolwiek nie zostały wykryte w chwili wydania rozstrzygnięcia w sprawie;

- art. 278 § 1 k.p.c. poprzez brak dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego specjalisty z zakresu neurologii na okoliczność wskazania, czy stan tętnic oraz mózgu odwołującego się stwierdzony badaniem obrazowym metodą SPECT istniał w chwili wydania orzeczenia w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem oraz czy mógł być podstawą do stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, w sytuacji gdy dopuszczenie dowodu było niezbędne dla rozpoznania sprawy, a odwołujący się sporządził wniosek o wznowienie postępowania samodzielnie, bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Kierując się zgłoszonymi zarzutami, ubezpieczony domagał się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego i uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zawiera argumentów uzasadniających uchylenie postanowienia Sądu Apelacyjnego.

Kwestia, do której odnosi się skarżący była już przedmiotem rozważań Sadu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 18 lutego 2016 r., II UZ 48/15, OSNP 2017

nr 8, poz. 104, trafnie wskazano, że możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek: po pierwsze, wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, po drugie, możliwości wpływu tych okoliczności lub dowodów na wynik sprawy i po trzecie, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. Powołany przepis zawiera zatem wymaganie, aby wykryte później okoliczności faktyczne mogły mieć wpływ na wynik sprawy. W tym wypadku chodzi o takie okoliczności faktyczne, które wchodziłyby w skład podstawy faktycznej wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2009 r., IV CZ 2/09; LEX nr 610222), a więc o fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c. Utrwalony jest przy tym pogląd, że możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest ograniczona jedynie do tych okoliczności i środków dowodowych, które istniały już w okresie trwania zakończonego postępowania (por. uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969 nr 12, poz. 208 oraz orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05, LEX nr 186917; z dnia 20 kwietnia 2000 r., II UKN 167/00, PPIPS 2001 nr 6, poz. 70; z dnia 12 listopada 1998 r., II UKN 306/98, OSNAPiUS - wkł. 1999 nr 3, poz. 3; z dnia 22 kwietnia 1975 r., III PZ 4/75, OSNCP 1976 z. 2, poz. 38; z dnia 10 kwietnia 1973 r., II CR 104/73, OSNCP 1974 z. 2, poz. 29). W orzecznictwie przyjmuje się także, że okoliczność faktyczna, obok środka dowodowego, stanowi równoważną i samodzielną podstawę wznowienia postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1982 r., II CO 4/82, LEX nr 8443). Podzielając powyższe stanowisko, uznać należy, że w hipotezie omawianego przepisu ujęte są zatem dwie sytuacje. Po pierwsze, strona po prawomocnym zakończeniu sprawy wykryje okoliczność, która istniała wcześniej, lecz nie była jej znana, nie mogła się więc na nią uprzednio powołać. Wtedy przedstawiane dowody na „wykrytą” okoliczność nie muszą istnieć przed prawomocnym wyrokiem. Wystarczającą podstawą jest ta „wykryta” okoliczność. Za taką koncepcją opowiedział się Sąd Najwyższy w przywołanym postanowieniu II CO 4/82 oraz w postanowieniu z dnia 15 maja 2007 r., V CZ 36/07 (LEX nr 442637), z którego tezy wynika, że z uwagi na

rozdzielenie kategorii „środka dowodowego” i „okoliczności faktycznej”, jako uzasadniających podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c., samo ustalenie, że środek dowodowy zaistniał po uprawomocnieniu się wyroku w postępowaniu, którego wznowienia się żąda, nie wystarcza do rozstrzygnięcia, że nie zachodzi podstawa wznowienia, może ją bowiem stanowić okoliczność faktyczna istniejąca jeszcze przed uprawomocnieniem się wyroku w poprzednim postępowaniu. W tym przypadku samodzielną podstawą wznowienia postępowania jest zatem „wykryta okoliczność”.

Kierując się powyższym wskazaniem, staje się jasne, że badanie obrazową metodą SPECT z dnia 30 września 2015 r. stanowi dowód powstały po wydaniu prawomocnego wyroku. Oznacza to, że decydujące znaczenie ma to, czy potwierdzona przez nie okoliczność istniała w dacie poprzedniego wyrokowania. W tym zakresie, nie ma wątpliwości, że kwestia ta nie wynika z treści przedmiotowego badania. Wydaje się, że tego samego zdania jest skarżący, skoro domaga się dopuszczenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność czy stan tętnic stwierdzony w badaniu istniał w chwili wydania orzeczenia przez Sąd Apelacyjny w dniu 10 października 2012 r. Znaczy to tyle, że przedłożony dokument w sposób pewny nie świadczy o okolicznościach faktycznych mogących mieć wpływ na wynik prawomocnie zakończonej sprawy. W rezultacie, należało orzec na podstawie art. 394¹ § 2 i § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. jak w sentencji.

ał